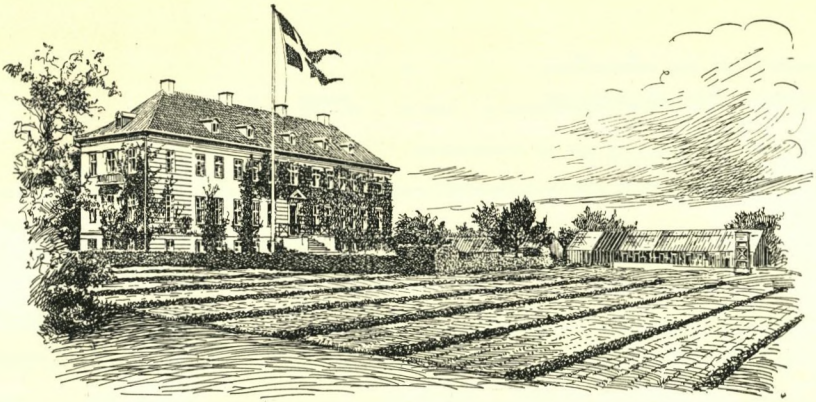

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

354. — Juli 1956

Der blev for juli måned modtaget beretninger fra 114 medarbejdere; endvidere blev der i månedens løb besvaret 900 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå i tre af månedens uger omtrent på normalen. I ugen 15.—21. juli nåede den op på 1,6° over normalen.

Nedbøren blev for tiden 1.—31. juli 47,1 mm mod normalt 63,4 mm. Hovedparten faldt i periodens første uge samt i dens sidste to dage. I resten af tiden meldes kun om enkelte lokale småbyger. For de forskellige landsdele måltes i tiden 1.—31. følgende mængder i mm med månedens normal i (): Nordjylland 44 (60), Østjylland 47 (64), Vestjylland 56 (64), Sønderjylland 39 (71) og for hele Jylland 47,1 (63,7); Fyn 41 (61), Sjælland 48 (63), Lolland og Falster 52 (65) og for Øerne i alt 47,1 (62,7); Bornholm 46 (55).

Sygdomme på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Kaliummangel i byg. Stevns: „I marker med byg to eller tre år i træk større eller mindre, ret skarpt afgrænsede pletter, hvor modningen indtræffer fra få til en halv snes dage før den øvrige del af marken. Betragtes i almindelighed som fodsyge, men kan i tilfælde, hvor denne sygdoms kendetegn ikke findes, forebygges i kommende kornafgrøde ved at tilføre kali" (Aage Madsen).

Græsserne meldug *(Erysiphe graminis)*. Angreb er rapporteret fra alle egne af landet, og de karakteriseres i de fleste indberetninger som stærkere end sædvanligt. Både vårsæd og vintersæd bliver angrebet, og der synes blandt indberetterne at være almindelig enighed om, at havren lider mest; det vil dog kun være undtagelsesvis, at sygdommen kommer til at betyde et større økonomisk tab for landmanden. Der foreligger en række iagttagelser gående ud på, at angrebene er værst i kraftigt kvælstofgødede marker med en tæt plantebestand. Ligeledes nævnes det, at de stærkeste angreb ses langs læhegn og på andre beskyttede steder. Kun en enkelt indberetter fremhæver svære angreb i forbindelse med sen såning; flere andre nævner, at såtiden ingen indflydelse har haft på angrebets styrke. B. R. Bentholm, Bjerringbro, skriver, at „det kan se ud, som om de af fritflueangreb standsede skud i første omgang er et godt sæde for svampen". Fra Abbed skrives: „Angreb af meldug i byg og havre meget udbredt. Byg, Abed 978 vedblivende meget resistent. Af havre ingen resistente sorter. Blandt hvedesorterne er Weihenstephaner M I overordentlig resistent, og anvendes derfor til krydsning med skandinaviske sorter" (Erland Vestergaard).

Goldfodsyge forårsaget af hvededræbersvamp *(Ophiobolus graminis)* har haft stor udbredelse i mange egne af landet — større end i de foregående år. Navnlig synes det at være gået ud over byggen. I forhold til udbredelsen synes den voldte skade at være af moderat omfang. For vintersæd og vårsæd tilsammen modtog vi 157 indberetninger, hvori der i 44 omtaltes sjældne angreb (30 svage, 14 stærke) og i 47 almindelige (33 svage, 14 stærke). Som årsager til angrebene nævnes gang på gang forsyndelser imod sædskiftereglerne, og særlig galt bliver det, hvis jordbehandlingen samtidig har været grebet forkert an: alt for mange praktiserer stadig to gange pløjning af stubmarken forud for andet års korn — det går galt i talrige tilfælde! Kvægløse landbrug med ringe arealer udlagt til frø, og som følge heraf med meget stort kornareal, lider tit stærkt under sygdommen. Hjørring: „Adskillige tilfælde i byg efter byg samt foruroligende mange tilfælde i rug. Der er en tydelig tendens i retning af, at tidligt sået rug er stærkest angrebet. Vi må vist til at se lidt nærmere på dette spørgsmål" (H. Baltzer Nielsen); Ålborg: „Kun enkelte stærke angreb, hvor hveden er sået efter frøgræs og i særdeles-

hed efter rajgræsstub; mindre efter frøgræs af eng-svingel og timothe" (J. Chr. Andersen-Lyngvad); Mariager: „Sygdommen er temmelig udbredt i år. Jeg tror, det kommer af, at det var så tørt i fjor, da man skulle behandle stubmarken, og derfor blev smitten blandet op i hele jordlaget" (Chr. E. Lauridsen); Ørum Sdl.: „Stærke angreb i mange bygmarker, særlig hvor forfrugten var hvede eller byg. Det synes, som om Drostbyg er mindre modtagelig for fodsyge end Bonusbyg" (A. Winther Andreasen); Ulstrup: „Et særlig alvorligt tilfælde i hvede efter 2. års byg. På et område, hvor der havde ligget en roekule dækket med hvedehalm samt stået en halmstak med hvedehalm, var der 100 % angrebne planter" (H. P. Nielsen); Stevns: „Langt stærkere angreb i år end i 1955. Dårlige afvandingsforhold har fremmet sygdomsangrebene" (K. Iversen); Møn: „Goldfodsyge er meget almindelig i bygmarkerne, og især i marker med byg som forfrugt. Angrebets styrke står sikkert i forbindelse med jordens løse struktur i foråret" (Svend Åge Pedersen); Bornholm: „Under den sene udvikling af sæden er der endnu kun konstateret spredte, svage angreb" (A. Juel-Nielsen).

Knækkefodsyge forårsaget af øjepletsvamp (*Cercosporella herpotrichoides*) har haft knap den samme udbredelse som goldfodsyge. Af 155 indberetninger omtales sygdommen i 41 med sjældne angreb (29 svage, 12 stærke) og i 19 med almindelige (13 svage, 6 stærke). Det synes, som om angrebene i mange tilfælde er blevet camouflerede, idet der ikke optrådte lejesæd, til trods for at øjepletterne var at finde ved stængelbasis på en stor procentdel af planterne. Samsø: „Øjepletter bemærket hist og her i såvel hvede som byg (ikke i rug), men har ingen steder bevirket lejesæd i nævneværdigt omfang" (P. Riis Vestergaard); Vis Herred: „Usædvanlig stærke angreb i hvede og byg. Kun lidt lejesæd, men de angrebne planter er visne og kærnesætningen dårlig" (N. A. Drewsen); Kerteminde: „.... Det synes som om den nye hvedesort Heine VII ikke er mindre modtagelig for fodsyge end Banco og Øtofte 56" (Helge Rasmussen); Statens forsøgsstation, Årslev: „Både i hvede og rug forekom i månedens begyndelse angreb af fodsyge, først goldfodsyge, senere er knækkefodsyge kommet til, og navnlig af sidstnævnte er angrebet tiltaget stærkt i månedens løb; i hvede forekommer nu udbredt lejesæd forårsaget heraf; værst medtaget er sorterne Heine VII, Øtofte 56 og Abed 853" (Asger Larsen); Præstø Amt: „I hvede efter hvidkløverfrø stærke angreb hist og her. Har sikkert en del at gøre med den kraftige jordbehandling efter hvidkløverfrøet" (B. Munch).

Gulrust (*Puccinia glumarum*) nævnes blot med få svage og ubetydelige angreb i hvede fra Stevns (K. Iversen) og Lolland og Falster (Aage Houmand), det sidste sted i Cappelle Desprez.

Bælgplanter.

Kløverskimmel (*Peronospora trifoliorum*) nævnes i en indberetning fra Møn (Svend Åge Pedersen). Sygdommen optræder der ofte med stærke angreb i de svagt udviklede 1. års lucernemarker.

Rodbrand (årsag ubekendt) i lupin rapporteres fra Hadsund (E. Vilhelmsen) med to angreb, hvoraf eet var totalt ødelæggende for afgrøden.

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) er set i mange ældre lucernemarker landet over, men synes ikke at have voldt større skade.

Bederoer.

Bedemosaik (*Beta virus 2*). Spredte og ganske svage angreb i 1. års roerne er kun set på Odenseegnen (P. Bruun Rasmussen), Stevns (K. Iversen) og Skælskøregnen (Viggo Sørensen).

Virus-gulsot (*Beta Virus 4*) kunne ved månedens udgang påvises i 1. års roerne, men der forekom kun enkelte angrebne planter rundt om i bestanden.

Bedeskimmel (*Peronospora schachtii*). Sygdommen har ikke haft udviklingsmuligheder i månedens løb, og man fandt kun få syge roer spredt i markerne.

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Kålbrok (*Plasmodiophora brassicae*). Det tørre vejr i den forløbne måned virkede meget afslørende på angrebene, og det er det almindelige indtryk, at sygdommen er særdeles udbredt i år. Vi modtog 92 indberetninger om angreb, og heraf nævner de 47 sjældne angreb (21 svage, 26 stærke) og de 29 almindelige (20 svage, 9 stærke). Det er i ret få tilfælde, der endnu er tale om virkelig omfattende skader. Årsagen til angrebene kan i en del tilfælde føres tilbage til for hyppig dyrkning af korsblomstrede, og der peges i denne forbindelse på for kort et åremål mellem raps og kålroer (J. C. Tvergaard, Jyderup, og K. M. Nielsen, Roskilde). Endvidere fremhæves jævnligt de øvrige uheldige forhold, som betinger angrebets udvikling: lavt reaktionstal, dårlig afvanding, spredning af smittet ajle og staldgødning m. v. Hertil kommer så de tilfælde, hvor der tilsyneladende ikke kan findes nogen umiddelbar forklaring, som f. eks. følgende indberetning fra K. Sehested, Otterup: „Flere angreb på kålroer på jorder, der ikke tidligere har været benyttet til dyrkning af korsblomstrede afgrøder, ligesom staldgødning tilført disse marker ikke kan være smittespreder. Jorderne er veldrænede med Rt omkring 7,0".

Kartofler.

Nattefrost d. 1. juli sved toppen ret stærkt i mange lavereliggende kartoffelmarker i Nordjylland (Martin Christensen, Sindal, Aage Bach, Statens forsøgsstation, Tylstrup, og E. Vilhelmsen, Hadsund).

Kaliummangel. Statens forsøgsstation, Tylstrup: „I de gamle gødningsforsøg var kartoflerne i de parceller, der ikke havde fået kali, helt nedvisnet d. 28. juli, mens de stod pænt i de øvrige parceller" (Aage Bach).

Lyspletsyge (manganmangel). Hadsund: „Lyspletsygen har i år været værre end normalt i kartoflerne. Sprøjtning med mangan, 20 kg/ha, er foretaget nogle steder, men virkningen er endnu ikke iøjnefaldende" (E. Vilhelmsen).

Bladrullesyge (*Solanum virus 14*). Angrebene synes i år at have et omfang, der omtrent svarer til det normale, d. v. s. de er gennemgående noget stærkere end i 1955. Af i alt 69 indberetninger omtales de i 10 som sjældne (6 svage, 4 stærke) og i 45 som almindelige (30 svage, 15 stærke). Alma, Alpha, Bintje og Up to date nævnes jævnligt som særlig hårdt angrebne. Statens forsøgsstation, Tylstrup: „Der har ikke været mange planter med bladrullesyge — omtrent som i 1955" (Aage Bach); Ålborg: „Den er værst i Alma, men også i Alpha, hvor der er benyttet et for småknoldet læggemateriale, er bladrullesygen ret fremtrædende. Det vil derfor være af betydning ved avlen på eget læggemateriale at benytte store læggeknolde" (J. Chr. Andersen-Lyngvad); Han Herrederne: „Temmelig stærkt udbredt i marker uden kontrol, og der er ingen tvivl om, at sygdommen er stærkt medvirkende til et dårligere udbytte. Meget ofte træffes 10—15 % angrebne planter" (R. Sørensen); Vesthimmerland: „Kartoflens bladrullesyge synes at optræde i normalt omfang i år. I ukontrollerede marker findes den ofte i 5—10 % af planterne, navnlig i sorten Alma, men dog også hyppigt i Alpha" (S. A. Ladefoged); Hobro: „I kartoffelmarkerne uden for kontrol er der alt for meget bladrullesyge. Det er forbavsende så lidt opmærksomhed, landmændene har til overs for at få bare et nogenlunde sygdomsfrit læggemateriale, ligesom det hører til sjældenhederne, at der bliver bortluget syge planter i markerne. Det er særlig slemt i Up to date- og Alphamarkerne" (Poul Olsen); Randersegnen: „Bladrullesyge er mere eller mindre udbredt i alle marker, og hvor der ikke er anvendt markkontrolleret læggemateriale, kan mere end halvdelen af planterne være angrebet" (V. Sørensen); Samsø: „Meget stærke angreb på indkøbte, ukontrollerede læggekartofler af Sydens Dronning og Primula. I flere tilfælde optalt fra 30 til omtrent 100 %. Med den hyppigere brug af kontrollerede læggekartofler, der nu er indgået i almindelig praksis, er bladrullesyge og andre virussygdomme ellers sjældent forekommende i nævneværdig grad" (P. Riis Vestergaard); Skjern: „I en enkelt mark med Richters Imperator har jeg set 80—90 % bladrullesyge. Mange Up to date-marker i almindelig dyrkning er meget dårlige og uegnede til at tage læggemateriale fra" (V. Aa. Davidsen); Grindsted: „Ukontrollerede kartofler ser vi næsten aldrig. Hovedindtrykket af kartoflerne i år er, at i sorter som Bintje, Alpha og Dianella er der forholdsvis lidt bladrullesyge, det samme gælder King Edward, medens Up to date er meget stærkt angrebet" (J. J. Jakobsen); Roskildeegnen: „Bladrullesyge forekommer meget almindeligt i de fleste ukontrollerede kartoffelmarker, og sorter som Alpha, Tylstrup Odin og Webbs samt til dels Bintje synes at være værst angrebet" (K. M. Nielsen).

Mosaiksygeformerne taget under eet har været noget mere

fremtrædende end i de nærmest foregående år. Simpel mosaik er den hyppigst forekommende, men nok så stor betydning har krøllemosaik haft, og den nævnes af flere indberettere i sorterne Alpha, Dianella og Bintje. Rynkesyge fremhæves i flere rapporter; således fra Odsherred: „I Bintjemarker, der stammer fra ukontrolleret læggemateriale, kan altid findes op til en fjerdedel eller en trediedel af planterne angrebne af rynkesyge. 2. år efter fremavl vil man ofte have 5—10 % angrebne planter" (H. Bertelsen).

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Angrebene udviklede sig meget langsomt i det tørre vejr, og i intet tilfælde blev der tale om andet end meget godartede angreb. 11 indberettere af 39 skriver, at de endnu ved månedens udgang ikke havde bemærket sygdommen. Indberetningernes angivelser af første iagttagelse af skimmelen grupperede sig om tre tidsrum: 11.—14. juli, 20.—21. juli og — for flertallets vedkommende — 25.—30. juli. Første sprøjtevarsel blev udsendt d. 3. og andet varsel d. 23. juli.

Kartoffel-bladpletsyge (*Alternaria solani*) nævnes af enkelte indberettere, men har næppe spillet nogen væsentlig rolle.

Sortbensyge (*Erwinia atroseptica*). Angrebene har varieret meget i udbredelse og styrke fra egn til egn: den ene halvdel af indberetterne bemærker, at angrebene er ubetydelige, medens den anden skriver, at sygdommen er værre i år end normalt. Fra Grindsted hedder det: „I det kontrollerede materiale er angrebet stærkere end sædvanligt. Der findes marker med op til 10 % sortbensyge, uden at der kan påvises nogen årsag hertil" (J. J. Jakobsen), og fra Roskilde: „Sortbensygen er meget slem i år, og det ser ud til, at læggekartofler, der er avlet i Jylland, er meget mere befængt med denne sygdom end læggekartofler, der er avlet på Sjælland" (K. M. Nielsen).

Ole Wagn.

Sygdomme på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Æ b l e s k u r v (*Fusicladium dendriticum*). Så godt som alle indberettere nævner, at æbleskurven kun findes som svage angreb. Der er enighed om, at det tørre, varme vejr har været en alvorlig bremse for svampen. Eksempelvis nævner vi følgende notater: Nordsjælland: „Er fortsat meget svag. Mange steder er pletterne døde her i varmeperioden" (Hans Chr. Madsen); Nordvestsjælland: „Angrebet efter blomstringen er i det tørre vejr næsten helt stagneret" (E. Agger); Esbjerg-Vardeegnen: „Ualmindelig mild og sent på vej, når det gælder frugterne; der er en del bladskurv" (M. Sørensen); sydlige Sønderjylland: „Kun set lidt på blade af mest modtagelige sorter og ikke i alle haver" (M. Surlykke Wistoft); hele Jylland: „Meget sjældent at finde nyinfektion. Det meste skurv kan findes ca. 10 blade inde på skuddet. Stadig ikke meget på frugterne" (Arne Sørensen).

P æ r e s k u r v (*Fusicladium pirinum*). Også på denne svamp har juli måneds varme og tørke virket hæmmende. De få rapporterede tilfælde af pæreskurv vedrører udelukkende de stærkest modtagelige sorter.

F r u g t s æ t n i n g h o s k i r s e b æ r. Den stærke blomstring medførte en voldsom sætning. I og for sig har man iagttaget ret stor procent ubefrugtede bær, men opgørelserne viser alligevel, at den tilbagesiddende frugtmængde er fuldt tilfredsstillende. Vi bringer et par citater: Holbæk Amt: „Som sædvanlig en masse ubefrugtede, men der er alligevel masser på de fleste træer" (Henrik Nielsen); Lolland: „Der faldt mange ubefrugtede, men der er en god avl alligevel" (A. Diemer); Esbjerg-Vardeegnen: „Befrugtningen af surkirsebær har ikke været ringere end foregående år. De søde kirsebær spiller ingen praktisk rolle her" (M. Sørensen); sydlige Sønderjylland: „I forhold til den rige bærhøst, der har været eller er i vente, har der kun været normalt — tilstrækkeligt til passende udtynding" (M. Surlykke Wistoft); Stevns-Fakseegnen: „Der faldt jo nok temmelig mange ubefrugtede kirsebær, men i forhold til den mængde, der var skabt, må angrebet betegnes som svagt. Det var nærmest en nødvendig udtynding" (Philip Helt).

J u l i f a l d h o s æ b l e omtales af nogle indberettere som værende af ret voldsom karakter, hvilket fremgår af følgende: Nordsjælland: „Har i år været usædvanlig voldsomt og har sine steder næsten tømt Cox's Orangetræerne helt. Også Lord Suffield har kastet langt mere, end godt er. Har tidligere set, at faldet bliver voldsomt, når det sætter ind sammen med en varmeperiode" (Hans Chr. Madsen); Esbjerg-Vardeegnen: „Har været stærkt på de fleste æblesorter, og nu sidst har den stærke storm revet megen frugt af, f. eks. er Filippa, Gråsten m. fl. stærkt medtaget" (M. Sørensen); Jylland: „Der er klaget meget over stærkt fald i Cox. Er det nu simpelthen ikke kun, fordi der har været for meget på træerne? Men man har ikke turdet tynde.

På den anden side kender jeg flere tilfælde, hvor der var tyndet tidligt, og her kom intet fald! Vi må have mere fast grund under fødderne" (Arne Sørensen).

Revner omkring blomsterpartiet. Denne skavank, der vel hovedsagelig er knyttet til sorten Ingrid Marie, er nogle steder begyndt at optræde allerede nu (bl. a. anført af Ejnar C. Larsen, Århus). Der kendes ikke noget sikkert svar på årsagen til skavankens opståen, men i den kommende tid søger vi at indhente oplysninger om forskellige vækstfaktorers indflydelse.

Køkkenurter.

Tomatkræft (*Diplodina lycopersici*) har i forhold til tidligere år haft nogenlunde samme udbredelse eller måske været en lille tand værre. Undertiden er svampen konstateret på stængelstykker ved 2.—3. klase.

Tomat-viroser får følgende kommentarer fra Sjælland: „Både stribesyge og almindelig mosaiksyge har optrådt i stor udstrækning. Optræden af mosaiksygesymptomer er som sædvanlig stærkt forbundet med vækstvilkårene i de pågældende huse. Tørke, fast og ubekvem jord og lignende ugunstige vækstforhold synes især at fremkalde symptomer" (Poul Dahl og V. Aa. Hallig).

„Agurk-kræft" (*Ascochyta citrullina*). Denne svamp har i år gjort sig gældende i 3—4 agurkkulturer og en enkelt melonkultur.

Svampen optræder på alle overjordiske plantedele. Alvorligst er angrebet i skudspidserne, der ofte forhindres i nyvækst.

Angrebet på frugterne (åbenbart fortrinsvis de halvstore) viser sig ved indskrumpning fra spidsen og ca. $^1/_3$ ned mod stilkenden; den syge del bliver lys gulbrun, medens den øvrige fortsat er grøn.

Såvel nye som ældre blade angribes. Oftest finder infektion sted ved bladrandene. Sygdomsbilledet viser sig som et askegråt, indtørret, større eller mindre, nærmest cirkelformet parti. I de angrebne dele ses til tider koncentriske mørkere ringe, der ved svag forstørrelse viser sig som samlinger af sorte, runde punkter, der er svampens sporehuse.

Ved hårde angreb sætter svampen sig i stænglerne, der rådner. Det angrebne væv bliver gråhvidt med de små, sorte sporehuse, og der opstår længderevner.

Sprøjtning med kobberholdige svampemidler har kunnet holde sygdommen nogenlunde i ave.

Meldug (*Erysiphe cichoracearum*) på frilandsagurk har ikke haft nogen væsentlig udbredelse.

Gråskimmel (*Botrytis cinerea*) på jordbærfrugter har de fleste steder været uden betydning. Der foreligger dog iagttagelser om, at svampen har

reduceret udbyttet væsentligt på visse lokaliteter, vel hovedsagelig i kulturer med for tæt plantebestand.

Ubefrugtede jordbær, der viser sig ved små og skæve bær, er noteret i ikke så få tilfælde. Der skrives f. eks. fra Sønderjylland og Ålborg Amt følgende: „Har set nogle rækker Hansa (sort Ananas), der højst gav 1/10 af, hvad blomstringen gav håb om. Også Dronningen har svigtet nogle steder" (M. Surlykke Wistoft); „ses meget både på store og små arealer. Der klages over denne gene overalt; hvor jeg har været, har angrebene varieret noget" (Jørgen Jørgensen); Stevns-Fakseegnen: „Mange steder var der en del blomster, der var ødelagt af frost. — Flere steder var der nogle flere blomster end de frosne, der ikke satte frugt. Der er noget, der kan tyde på, at manglende bibesøg er årsagen. Man finder de fleste ubefrugtede blomster, hvor der er langt til bikuberne" (Philip Helt).

Løgskimmel (*Peronospora destructor*). „Det burde være en selvfølge, at stikløgene var afsvampede i lighed med skalotteløg. Alt for ofte er stikløg en smittekilde for løgskimmel" (Finn Knoblauch, Statens forsøgsstation, Hornum).

Gule bladspidser på spiseløg har været ret almindeligt at finde i løgmarkerne. Denne fysiogene skade har især optrådt på arealer, hvor løgenes ernæringstilstand ikke var helt i orden, og hvor tørken ret tidligt gjorde sig gældende.

Prydplanter.

Rosen-meldug (*Sphaerotheca pannosa*) får følgende kommentarer: Nordsjælland: „Planteskolerne har næsten alle meldug nu. Forskellige typer af multiflora-grundstammer viser meget forskellige angreb" (Henrik Nielsen); Jylland: „Ædle roser: begyndende svage angreb. Derimod er der meget stærke angreb i grundstammerne — især er det slemt i frøbedene" (P. Jacobsen).

Rosen-stråleplet (*Diplocarpon rosae*) noteres af næsten samtlige indberettere til endnu at forekomme overordentlig svagt. Månedens varme og tørre vejr har givet svampen dårlige vækstforhold.

Mogens H. Dahl.

Skadedyr på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Havreål (*Heterodera major*). 40 af de 42 indkomne beretninger omtaler angreb af varierende styrke og hyppighed. Fra Holbæk Amt skrives: „Stærke angreb i mange marker med havre og hvede. Særlig galt hvor der ikke findes normale arealer med roer" (J. C. Tvergaard). Sydsjælland: „Svagt angreb i anden og tredie års kornmarker; kun enkelte med stærke angreb" (Jens Marcussen). Nordfyn: „Flere marker angrebne, dog kun svagt. Den i de seneste år tiltagende dyrkning af blandkorn (byg + havre) har i flere tilfælde været direkte årsag. Tillige er spørgsmålet om færre skifter i forbindelse med mekaniseringen en direkte årsag til havreålens stærke udbredelse. Jeg tror, det i stærkere grad bør gøres klart for landmændene, at ovennævnte forhold kan skabe vanskeligheder for korndyrkningen" (Knud Sehested). Fåborgegnen: „Ikke så få ondartede angreb — selv hvor der ikke har været dyrket havre i mange år. Skaden forstærket på grund af den stærke tørke" (Aage Mølgaard). Statens forsøgsstation Lundgård: „Her dyrkes ikke et havrestrå på grund af slemme angreb af ålene sidste år. Al byg her er Drostbyg, der klarer sig godt" (Tage Sams). Ulfborgegnen: „Til trods for en udbredt havre- og blandsædsdyrkning er der kun få angreb af havreål her på egnen" (N. Stigsen). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Overordentlig stærke angreb i enkelte marker iagttaget. Da fritfluen samtidig har skadet, vil udbyttet sikkert gå ned til omkring halvdelen af normalen for havre på lignende jorder" (Kr. G. Mølle). Mols: „Mange stærke angreb, og skadevirkningen ekstra stor som følge af den vedvarende tørke" (Jørgen Nielsen). Ulstrup: „Enkelte meget alvorlige angreb, hvor havren er sået som 2. eller endog 3. års korn. Er der først havreål, skal landmanden nok huske forholdsreglerne en anden gang — men det kan godt være en dyr anskuelsesundervisnig!" (H. P. Nielsen). Allingåbro: „Havreål og fritfluen i forening har været medvirkende til, at havren her på egnen kommer til at give et lille udbytte i år" (N. Engvang Hansen). Bjerringbro: „Regnen i begyndelsen af måneden var en overgang med til at tilsløre de svageste angreb. Men nu under tørken gør skadevirkningen sig særlig stærkt gældende. De fodsyge og havreålsangrebne kornplanter bukker først under for tørken. Værst i 2. års kornmarker og værst, hvor jorden har været udsat for den kraftigste jordbehandling" (B. R. Bentholm). Vesthimmerland: „Angrebene ikke nær så fremtrædende og alvorlige som i 1955, hvilket nok skyldes, at de er begyndt på et langt senere tidspunkt end i fjor. En del angreb er observeret både i havre og byg" (S. A. Ladefoged). Han Herrederne: „Som sædvanlig temmelig stærkt udbredt, men jeg synes dog ikke, det er helt så galt som i fjor. Rugmarkerne udvides, og blandsæden indskrænkes" (R. Sørensen). Morsø: „Angreb ses i næsten alle

havremarker, særlig i svagt gødede. Enkelte ødelæggende angreb, hvor der endnu sås havre efter byg (eller hvede)" (Engelhart Jensen).

Havrelus (*Rhopalosiphon padi*) og kornlus (*Aphis granaria*). Der er indsendt 13 beretninger om lus på korn. I de fleste tilfælde er det umuligt at afgøre, om det drejer sig om havrelus eller kornlus. Desuden er der besvaret 23 forespørgsler om lus på korn. Om angrebene citeres fra beretningerne følgende: Sindal: „Ret ondartede angreb på havre" (Martin Christensen). Hasseris: „Der er på hvedeaksene fundet en del lus, som har suget på avnerne og den øverste stængeldel" (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Nordøstfyn: „Flere hvedemarker har været stærkt besat af lus i aksene, også havren har i visse tilfælde været meget angrebet" (Helge Rasmussen). Statens forsøgsstation Virumgård: „Havren er i år ret stærkt befængt med både havrelus og kornlus. En særlig slemt angrebet mark blev pudret med Bladan den 12. juli med god virkning" (S. P. Lyngby). Vestsjælland: „Navnlig i havre har der været mange kornlus — op til 30 lus pr. plante" (Stanley Jørgensen). Ringstedegnen: „Meget stærke angreb af kornlus i mange hvedemarker. Optællinger i aksene viser fra nogle få op til 100 lus pr. aks" (J. Müller). Møn: „Kornlus findes i store mængder på havre og hvede. På hvedeplanterne suger de på akset, på havreplanterne fortrinsvis på blade og bladskeder. Der er kun i et enkelt tilfælde pudret en havremark med Bladanpudder fra flyvemaskine. Virkningen var god. Skaden forventes ikke at blive af et sådant omfang, at en omfattende bekæmpelse vil være lønnende" (Svend Pedersen). Lolland og Falster: „Kornlus optræder i store mængder navnlig i hvedemarkerne på Falster. Mange har ladet pudre med godt resultat. Lusene er nemme at slå ihjel" (Aa. Houmand). Bornholm: „De meget kraftige angreb af havrelus kulminerede i midten af juli. Der var tilløb til angreb af kornlus i aksene, særligt i hvede. Lusene har været ualmindelig lette at slå ihjel med ¾—1 liter Bladan pr. ha. Enkelte hvedemarker er også pudret med godt resultat" (A. Juel-Nielsen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Hvedemyg (*Contarinia tritici* og *Sitodiplosis mosellana*). Kun fra Sjælland er der modtaget beretninger om angreb af hvedemyg. Fra Stevns (Knud Iversen) og fra Sydsjælland (Jens Marcussen) skrives om svage eller ubetydelige angreb. Fra Sorøegnen (Ib Trojaborg), Ringstedegnen (J. Müller) og fra Karise (Ernst R. Nielsen) meldes om iagttagelse af sværmning i adskillige hvedemarker (fra Karise også i bygmarker). Der er ikke konstateret skader endnu.

Fritfluen (*Oscinis frit*). Angrebene synes i år at have været mere udbredte og af alvorligere karakter end i mange år. I 15 beretninger betegnes de som svage, medens de i 24 karakteriseres som udbredte og ret stærke eller endog meget stærke. Om angreb i havre skrives fra Dronninglund Herred: „Ondartede angreb overalt, dog værst i havren på engarealer. Her har enkelte

marker været så angrebne, at de er blevet „græsset" af i disse dage" (Kai Skriver). Hasseris: „Et noget varierende, men ret almindeligt angreb og særlig, hvor havren enten er sået forholdsvis sent eller gået i stå i væksten som følge af kuldevirkning. Det sidste har været det almindeligste, og i mange havremarker er der pletvis kun halv bestand eller endnu mindre" (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Vesthimmerland: „Angrebene har i år været mere fremtrædende end normalt. I sent sået korn står ofte ca. en trediedel af stråene nede i bunden af kornet. Angrebne kærner er almindelige, selv om angrebene ikke har noget stort omfang" (S. A. Ladefoged). Vinderup: „Næsten alle havremarkerne er mere eller mindre angrebet af fritfluen" (J. Rindom). Hobro: „Meget stærke angreb i mange marker; der er tydelig forskel på de sent og de tidligt såede marker" (Poul Olsen). Viborg: „Alle havremarker er præget af fritflueangreb. I de sildigt såede havremarker, marker på lave kolde arealer eller marker, der er hæmmet på grund af svidning ved sprøjtning eller frostskade, er skaden meget omfattende" (O. Th. Nielsen). Ulfborgegnen: „Især på de noget lave arealer synes angreb af fritfluer ret almindelige. Angreb af fritfluelarver har forårsaget en dårlig bestand og en meget uens skridning og modning" (N. Stigsen). Mariager: „Skaden af fritfluen er udbredt, men hvor meget, det betyder for høsten, er vanskeligt at sige" (Chr. E. Lauridsen). Ulstrup: „Det bliver ikke noget „havreår" i år, og det skyldes bl. a. de mest udbredte angreb af fritfluer, jeg nogensinde har set, især i grønjordshavre. Bestanden er alt for tynd, og mange planter står i bunden og når ikke at skride igennem" (H. P. Nielsen). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Fritflueangreb har været overordentlig udbredt i havremarkerne. Følgerne ses dels som mange sene sideskud, dels som partielt hvidaks. Pupper fandtes ret almindeligt i småaks for ca. 14 dage siden" (Kr. G. Mølle). Allingåbro: „Aldrig før set så slemme angreb her på egnen, de er næsten ødelæggende, idet vi må regne med, at havren giver ca. 25 % mindre end normalt; en hel del må dog skyldes havreål" (N. Engvang Hansen). Rønde: „Jeg kan ikke mindes at have set så udbredte angreb. Alle havremarker er angrebne, nogle meget slemt" (P. Mumm). Videbæk og Omegn: „Ret alvorlige angreb i sent såede havremarker" (L. Hangaard Nielsen). Brande-Thyregod: „Angrebene i havremarker — særlig på de lavere kolde arealer — er meget skadevoldende i år. I adskillige tilfælde reduceres udbyttet sikkert med op til 50 pct." (P. Trosborg). Åbenrå Amt: „Fritflueangrebet har gennemgående været ret slemt i år" (C. Poulsen). Kalundborgegnen: „Angrebene er i år ret almindelige og er med til at sætte sit præg på egnens uensartede og kortstråede havreafgrøder" (N. M. Nielsen).

Fra Københavns Amt (P. Dahl og V. Aa. Hallig) meldes om et angreb i majs. Det bemærkes her, at angrebet blev forværret på grund af det kuldechok, planterne blev udsat for straks efter udplantningen.

H a v r e m i d e n (*Tarsonemus spirifex*). Fra Slogs Herred (Holger Behrens) skrives om et stærkt angreb i en havremark, hvor jorden var våd og kold i forsommeren.

Bælgplanter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). I flertallet af indberetningerne fremhæves det, at angrebsstyrken vanskeligt kan bedømmes, da tørken har hæmmet græsmarksbælgplanternes trivsel. Fra Han Herrederne skrives: „Jeg har set angreb i rød- og hvidkløver, men ikke i lucerne. Det er dog meget vanskeligt at bedømme angrebsstyrken, da der næsten ingen kløver er" (R. Sørensen). Morsø: „I de afsvedne kløvergræsmarker er det umuligt at få nogen oversigt over angrebenes omfang" (Engelhart Jensen). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Pletvis meget stærke angreb. Kløveren mange steder totalt ødelagt" (Kr. G. Mølle). Mols: „Hist og her ret stærke angreb af lucerneål" (Jørgen Nielsen). Nordøstfyn: „I den forløbne måned har græsmarkerne været så udtørrede, at hverken kløver eller ål har kunnet trives rigtigt. Der er ikke bemærket væsentlige angreb af stængelål" (Helge Rasmussen). Sydsjælland: „Findes, hvor man er kommet for ofte med rødkløver; sjældent i hvidkløver, men i enkelte lucernemarker" (Jens Marcussen). Roskildeegnen: „Der har været en del angreb af stængelål i rød- og hvidkløvermarker, men som helhed er der ikke sket større skade" (K. M. Nielsen).

Ærtelus (*Macrosiphum pisi*). Der er modtaget nogle få indberetninger om stærke angreb, således fra Sindal: „Har haft et par ærtemarker med meget stærke angreb, og i næsten alle haver er der masser af lus på ærterne" (Martin Christensen). Hasseris: „Stærke angreb af lus i flere af de endnu grønne ærtemarker, men om angrebets skadevirkning tør jeg ikke anføre noget bestemt" (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Vesthimmerland: „Der er set angreb af lus i de fleste ærtemarker. I nogle tilfælde ret ondartede" (S. A. Ladefoged). Stevns: „I begyndelsen af måneden ret kraftige til meget kraftige angreb i ærtemarker af foder- og kogeærter. I ikke behandlede marker er angrebene endnu ved månedens slutning ret kraftige. En del marker er pr. fly pudret med Bladan" (Aage Madsen). Bornholm: „Ærtelusene har optrådt i ret stort antal, men her har bekæmpelsen med Bladan kun virket hæmmende på lusenes udvikling. De kunne ikke udryddes helt" (A. Juel-Nielsen).

Der er desuden besvaret en del forespørgsler om dette skadedyr.

Ærtegalmyg (*Contarinia pisi*). Fra Bornholm berettes: „Ærtegalmyggen har angrebet en del marker. I en sent sået mark var angrebet særlig slemt. Her blev der sprøjtet med Bladan, men tilsyneladende uden virkning" (A. Juel-Nielsen).

Lupinfluen (*Chortophila trichodactyla*). Fra Hadsund skrives: „Et enkelt ødelæggende angreb i lupin efter mislykkede majs" (E. Vilhelmsen).

Bederoer.

Roeål (*Heterodera schachtii*). Der foreligger en del indberetninger, hvis indhold tyder på, at angrebene er ved at få tiltagende betydning en del steder. Fra Hadsund skrives: „Lige som sidste år kan der i alt for mange bederoe-

marker findes „skæggede" roer med ål. Der udvises også for stor letsindighed med affald fra roehuse. Der er absolut grund til at være på vagt" (E. Vilhelmsen). Mols: „Enkelte stærke og mange svage angreb" (Jørgen Nielsen). Åbenrå Amt: „Konstateret enkelte steder" (C. Poulsen). Samsø: „Forholdsvis mange nye tilfælde bemærket også i denne måned. Synes i det hele taget at brede sig foruroligende. Om „året" i særlig grad har disponeret til iøjnefaldende angreb, eller der er tale om mere almindelige årsager, er måske ikke så let at afgøre, men det sidste synes desværre mest sandsynligt" (P. Riis Vestergaard). Vestsjælland: „I et enkelt tilfælde er der angreb, hvor der dyrkes roer for andet år" (Stanley Jørgensen). Odsherred: „Findes mange steder på dyndjord" (H. Jensen). Sydsjælland: „Roeål på de udprægede sukkerroeegne er ved at være almindelig" (Jens Marcussen). Møn: „Det er ikke sjældent at finde roeål mere. Dette skadedyr breder sig mere og mere" (Svend Pedersen).

Bladtæger (*Capsidae*). I mange bederoemarker er der iagttaget sugning på bladene forårsaget af tæger. Der er modtaget beretninger om sådanne fra Vejleegnen (Vald. Ternvig), fra Årslev (Asger Larsen), fra Fåborgegnen (P. Laursen), fra Sydsjælland (Jens Marcussen) og fra Lolland-Falster (Aa. Houmand). Fra Vejle og Lolland-Falster skrives om udbredte angreb. Desuden har der været rettet et stort antal forespørgsler til Statens plantepatologiske Forsøg vedrørende tægesugningen.

Bedelus (*Aphis fabae*). Kun få beretninger melder om stærke angreb. Svage angreb er derimod meget almindelige, men der er trods det tørre og relativt varme vejr ikke forekommet nogen faretruende opformering. Enkelte steder har angrebet dog antaget et sådant omfang, at bekæmpelse har været påkrævet, og i en del tilfælde er bekæmpelse udført som forebyggende foranstaltning. Oftest er der pudret eller sprøjtet med paration, men i nogle tilfælde er der anvendt Systox, og det fremhæves, at dette er mere virksomt end paration. De stærkeste angreb er iagttaget på Øerne. Der er således udbredte angreb ved Årslev (Asger Larsen) og på Fåborgegnen (Aage Mølgaard). I øvrigt skrives om angrebene fra Odsherred: „I de senere dage er der forekommet spredte, men endnu svage angreb af bedelus. Bekæmpelse har endnu ikke været nødvendig. Har forøvrigt fundet et blad, hvor lusene var dræbt af skimmel" (H. Bertelsen). Kalundborgegnen: „Den findes pletvis i mange roemarker, men kun i dårlige og sent såede marker er den almindelig udbredt og generende for roerne" (N. M. Nielsen). Roskildeegnen: „Bedelus er forekommet i større eller mindre kolonier i alle bederoemarker, og mange steder er der foretaget bekæmpelse, men selv hvor der ikke er foretaget bekæmpelse, har de dog kun sjældent bredt sig til hele marken. Alle bederoefrømarker er på et tidligt tidspunkt behandlet med Systox, og der har ikke siden været angreb af betydning" (K. M. Nielsen). Stevns: „Ved månedens begyndelse angreb af alle styrkegrader på beder til frø. Eet års marker er også angrebne, men gennemgående i så ringe grad, at bekæmpelse kun i få

tilfælde er foretaget. En del frømarker er pudret eller sprøjtet. I ubehandlede marker af såvel førsteårsmarker som frømarker er angrebene nu ved månedens slutning aftagende" (Aage Madsen). Præstø Amt: „Hvor man sprøjtede eller pudrede med paration tidligt, har jeg kun set svage angreb. Landmændene begynder at forstå, at det er bedre at forebygge end at helbrede — også på dette område" (B. Munch). Møn: „Midt i juli måned udviklede bedelusen sig meget voldsomt i førsteårs markerne, og det så en overgang ud til, at skaden ville blive meget omfangsrig. Mange landmænd gik derfor i gang med bekæmpelsen. Her på stedet benyttes Bladanpudder med godt resultat. De behandlede marker er i dag smukkere end de ubehandlede" (Svend Pedersen). Lolland og Falster: „Bedelus findes i alle roemarker. En del marker forlængst pudret. Nu ser det ud til, at lusene bliver standsede af svampeangreb (mange røde lus). Angrebene dog langt fra så stærke som i 1954" (Aa. Houmand). Bornholm: „I sidste halvdel af juli måned har bedelusene raseret i næsten alle bederoemarker, og da det i samme periode har været tørt, er der tale om ret betydelige skader. Der er foretaget pudring eller sprøjtning med Bladan 2—3 gange i mange marker. Trods giftfaren er der sprøjtet en del steder med Systox, og her har virkningen været betydelig bedre end med Bladan" (A. Juel-Nielsen).

Ferskenbladlus (*Myzus persicae*). Fra Statens forsøgsstation, Årslev (Asger Larsen) skrives, at antallet af grønne lus på bederoerne hele måneden har været overraskende stort. Det er overvejende sandsynligt, at det drejer sig om ferskenbladlus.

Oldenborrer (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Skjoldbiller (*Cassida nebulosa?*). Fra Viborg skrives: „Skjoldbillen er efterhånden blevet et skadedyr, der må regnes med i bederoedyrkningen. I den sidste måned har larverne optrådt ret omfattende, men billerne gør ofte mere skade. Sprøjtning med paration har vist god virkning" (O. Th. Nielsen). Angreb, der var uden videre betydning, er set ved Allingåbro (N. Engvang Hansen).

Den 24-plettede mariehøne (*Subcoccinella 24-punctata*). Kun en enkelt beretning omtaler angreb. Denne kommer fra Vinderup, og der skrives: „Den 24-plettede mariehøne gjorde stor skade i en bederoemark. Store partier, hvor planterne var helt afribbede" (J. Rindom).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomyia hyoscyami*). Kun ganske enkelte af 31 modtagne beretninger melder om nævneværdige angreb af 2. generation. Om angrebene skrives fra Brande-Thyregod: „2. generations larver begynder nu

at optræde — dog kun fåtalligt" (P. Trosborg). Vardeegnen: „Angreb af bedefluens larve er almindelige, men det er svagere angreb, hvilket vi sikkert kan takke den kraftige bekæmpelse af 1. generation for. 1. generations angreb var stærke her på egnen, og de fleste marker blev dengang sprøjtet med paration" (K. Thestrup Clausen). Frederiksborg Amt: „Angreb almindelige, i nogle tilfælde ret ondartede" (A. Ploug-Jørgensen). Hornsherred: „Æg af bedeflue er konstateret samt minerende larver (anden generation). Det forekommer især, hvor der på et tidligere tidspunkt er konstateret stærke angreb. Formodentlig har angrebet på nuværende tidspunkt ikke så stor betydning" (N. O. Larsen). Stevns: „I begyndelsen af måneden angreb på så godt som alle egnens bederoemarker, men angrebets styrke særdeles varierende. I de fleste marker uden større betydning. Sprøjtning er gennemført på et ret stort antal marker" (Aage Madsen). Sorø: „Bedefluen findes i de fleste bederoemarker — angrebet uden betydning" (Ib Trojaborg).

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Kållus *(Brevicoryne brassicae).* I langt den overvejende del af beretningerne karakteriseres angrebene som svage såvel i kålroer som i kål. I nogle tilfælde bemærkes dog, at alvorlige angreb er under udvikling. Bekæmpelse har visse steder været nødvendig. I det sydlige Sønderjylland (M. Surlykke Wistoft) og i Københavns Amt (Reinh. Kristensen, Egon Hansen, V. Aa. Hallig og P. Dahl) betegnes angrebene som almindelige og middelstærke. Om almindelige forekomster skrives i øvrigt fra Skærbæk og Omegn: „Angrebene er ret slemme, men det er, som om de sidste dages regn har hæmmet noget" (Vald. Johnsen). Statens forsøgsgård, Rønhave: „Ingen lus på Systox-behandlede kålroer, men almindelige på hvidkål for ca. 14 dage siden" (Poul Rasmussen). Nordfyn: „Synes ret udbredt på kål i haverne, dog også en del i kålroemarkerne. Bekæmpelse af dette skadedyr med paration (sprøjtning) er gennemført med godt resultat" (K. Sehested). Frederiksborg Amt: „Angreb er ret almindelige, men tilsyneladende er der kun tale om stærke angreb på enkelte planter" (A. Ploug-Jørgensen).

Kåltægen *(Eurydema oleracea).* To rapporter omtaler angreb af betydning. Flere ret stærke angreb er således set på Stevns (Knud Iversen), og et enkelt stærkt angreb forekom ved Mariager. Paration virkede godt (Chr. E. Lauridsen).

Smælderlarver *(Agriotes spp.).* Se diverse skadedyr.

Kålbladhvepsen *(Athalia spinarum).* Der foreligger 3 meddelelser om angreb. Fra Frederikshavn skrives om enkelte stærke angreb (G. Foldager). Ved Dybvad forekom enkelte, men meget stærke angreb i gul sennep. Der blev med fin virkning pudret fra fly (Kai Skriver). Endelig rapporteredes et enkelt angreb fra Brande-Thyregod (P. Trosborg).

Kålmøllet *(Plutella maculipennis)*. I 13 indberetninger skrives, at møllene har sværmet meget stærkt, men at der endnu ikke er bemærket skade af betydning. I 6 rapporter meldes om larveangreb af varierende styrke. Fra Mariager skrives: „Kålmøllene har vi i tusindvis, men skaden står ikke i forhold til det store antal" (Chr. E. Lauridsen). Viborg: „Der har hele forsommeren været store sværme af kålmøl i kålroemarkerne, men der har endnu ikke været iagttaget nævneværdige angreb af larver" (O. Th. Nielsen). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Der ses temmelig mange møl i kålroemarkerne. Larver og pupper har også kunnet findes på mange blade i den senere tid. Nogen større skade er ikke iagttaget hidtil, og der er endnu ikke gennemført nogen form for bekæmpelse" (Kr. G. Mølle). Samsø: „Omkring midten af måneden bemærkedes mægtige sværme overalt på øen; men larveangreb af nævneværdig betydning er endnu ikke bemærket" (P. Riis Vestergaard). Statens forsøgsstation Virumgård: „Omkring den 10. juli sværmede kålmøl i massevis over kålroerne. Der er senere fundet larvegnav på bladene, men ikke tilnærmelsesvis så mange, som man kunne vente" (S. P. Lyngby). Stevns: „Få, men særdeles kraftige angreb" (Aage Madsen). Karise: „Der er nu mange larver, og bekæmpelse er tilrådet i nogle tilfælde. Der er møl i ret stort tal" (Ernst R. Nielsen). Skælskøregnen: „Mange møl sværmede sidst i juni og først i juli, men der er endnu ikke bemærket skader" (Viggo Sørensen). Møn: „Larver af kålmøl findes i store mængder i kålroemarkerne. Der foretages ikke nogen bekæmpelse" (Svend Pedersen). Bornholm: „Der findes angreb af kålmøl i alle kålroemarker, og i en del marker har der været tale om stærke til meget stærke angreb. Tørken var skyld i, at roerne led under angrebet. Der er foretaget bekæmpelse med Bladan og Gesarol" (A. Juel-Nielsen).

Knoporme *(Agrotis spp.)*. Se diverse skadedyr.

Kålsommerfugle *(Pieris brassicae og P. rapae)*. Fra de fleste egne af landet meldes om iagttagelse af betydelige antal kålsommerfugle, derimod er der hidtil kun observeret få alvorlige angreb af larverne. Erfaringsmæssigt viser de stærke angreb sig i haver, og hvor der er læ i øvrigt, og da bekæmpelse af larverne er let, når den udføres rettidigt, bør ødelæggende angreb høre til sjældenhederne. Der skrives fra Sindal: „Med det varme og tørre vejr skulle man tro, at der måtte være gode betingelser for kålormene, men i betragtning af vejret er der forbavsende få. Dog må det tilføjes, at jeg også kun har set meget få kålsommerfugle, så æglægningen har kun været ringe. I fjor var der masser af kålorme, og jeg havde ventet et ret stærkt angreb i år, eftersom vejrforholdene udartede sig. Men der må jo åbenbart have været en del kålorme i fjor, der er blevet angrebet af snyltere o. lign., så kun et beskedent antal har overvintret" (Martin Christensen). Han Herrederne: „I månedens sidste del har jeg set adskillige angreb, dog ingen særlig stærke. Folk frygter ikke særlig disse larver, der er lette at bekæmpe" (R. Sørensen). Hasseris: „Enkelte kålroeplanter er stærkt gnavet af den grønne kålorm,

men angrebet har en meget spredt karakter" (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Mols: „En del larver iagttaget i løbet af juli måned, og adskillige insekter sås flyvende i sidste del af måneden" (Jørgen Nielsen). Borris: „Kålorme findes ædende på mange kålroeplanter, men dog ikke i så stor udstrækning, at nogen direkte bekæmpelse er foretaget" (Kr. Ravn). Skjern: „I en enkelt mark har jeg den 28. iagttaget stærkt angreb; resultat af sprøjtning endnu ikke iagttaget" (V. Aa. Davidsen). Vardeegnen: „Der er konstateret et enkelt angreb af kålorme i turnips; angrebet var lokaliseret til en enkelt plet, men her var der heller ikke meget tilbage af bladene" (K. Thestrup Clausen). Roskildeegnen: „I de sidste dage af juli måned har de hvide sommerfugle sværmet stærkt i kålroemarkerne, så der kan forventes angreb af kålorme, men hidtil er der kun forekommet enkelte angreb" (K. M. Nielsen). Stevns og Omegn: „Endnu ingen særlige angreb i markerne, men en del i haver" (Knud Iversen). Skælskøregnen: „Sommerfuglene er begyndt æglægningen de sidste dage i måneden" (Viggo Sørensen). Bornholm: „Har endnu ikke vist sig, men sommerfuglene har sværmet i større antal end i de foregående år" (A. Juel-Nielsen).

Krusesygegalmyggen *(Contarinia nasturtii)*. Af 73 beretninger er der kun ganske få som meddeler, at angreb ikke er set eller som omtaler svage angreb. Langt det overvejende antal karakteriserer angrebene som almindelige og i en del tilfælde tales om stærke angreb. Det er dog betegnende, at der i mange beretninger gøres bemærkninger om, at de stærke angreb af 1. generation, som sås i juni og begyndelsen af juli, ikke har sat sig så stærke spor som ventet; kun i 3—4 tilfælde er der set begyndende bakteriose som følge af angrebene. I slutningen af juli er nye angreb imidlertid begyndt mange steder. Bekæmpelse er forsøgt visse steder, men udfaldet heraf er meget forskelligt, hvilket vil fremgå af nogle af nedenstående citater. Han Herrederne: „Meget udbredt. Jeg vil tro, at der er ca. 50 pct. angrebne planter, hvis vi tager samtlige marker i Han Herrederne, men der er stor forskel fra mark til mark. Wilhelmsburger synes at angribes noget stærkere end bangholm" (R. Sørensen). Morsø: „De fleste kålroemarker er fuldt „restaurerede" efter angrebene i juni. Sprøjtning med paration har virket utilfredsstillende, idet der er flere eksempler på slemme angreb ca. 10—12 dage efter sprøjtning med 1 kg paration pr. ha. Mod juli måneds slutning ses enkelte forekomster af larver igen" (Engelhart Jensen). Vesthimmerland: „Over 50 pct. angrebne planter i praktisk taget alle kålroemarker. Ved månedens slutning er angrebene ikke mere synlige udover, at roerne ofte er blevet flertoppede. Angrebet bevirkede, at roerne ikke voksede i lang tid" (S. A. Ladefoged). Hadsund: „Anden generation af larver var godt i gang omkring 15.—20. juli. Angrebet er særdeles almindeligt" (E. Vilhelmsen). Randersegnen: „Angrebet begyndte i juni og fortsatte ind i juli. Jeg tror, at alle marker har været meget medtaget" (V. Sørensen). Ulstrup: „Roerne i nogen grad „groet fra" det meget stærke og tidlige angreb, omend en del blev svækket så stærkt, at det ikke kan indvindes. I de sidste dage er der set en del eksempler på begyndende halsråd.

Det er vanskeligt at sige med sikkerhed, hvorvidt sprøjtning med paration har hjulpet — vel nok i visse tilfælde, hvor man har været „heldig" med tidspunktet" (H. P. Nielsen). Allingåbro: „Meget stærke angreb, men det er, ligesom roerne er kommet over det, idet der er vokset ny top frem" (N. Engvang Hansen). Mols: „Alle kålroemarker meget stærkt angrebet" (Jørgen Nielsen). Galten: „Krusesygegalmyggen har været slem i mange marker. Sprøjtetidspunktet synes vanskeligt at bestemme, og virkningen for ringe" (N. C. Nymark). Vejleegnen: „Mange angrebne marker, nogle endda ret alvorligt" (Vald. Ternvig). Slogs Herred: „Mange marker har været udsat for angreb. Det er dog mit indtryk, at det er mindre ondartet end sidste år" (Holger Behrens). Statens forsøgsgård, Rønhave: „Optræder almindeligt på kålroer, fodermarvkål og hvidkål" (Poul Rasmussen). Nordfyn: „Mange kålroemarker stærkt angrebne, mange landmænd ønsker ikke at fortsætte med dyrkning af kålroer i kommende år efter de seneste års betydelige angreb af dette skadedyr. Der spørges efter sikre bekæmpelsesmidler" (K. Sehested). Fåborgegnen: „Meget udbredt i år. Dog endnu kun lidt forrådnelse p. gr. a. det tørre vejr" (P. Laursen). Frederiksborg Amt: „Angreb meget almindelige" (A. Ploug-Jørgensen). Odsherred: „Ret alvorlige angreb. Det ser ud til, at sprøjtning med paration hjalp noget" (H. Jensen). Roskildeegnen: „I næsten alle kålroemarker forekommer et større eller mindre antal planter med krøllede hjerteskud, i mange tilfælde skyldes det angreb af krusesygegalmyggen, men i en del tilfælde er det jordlopper, der har forvoldt skaden" (K. M. Nielsen). Præstø Amt: „De stærkeste og mest udbredte angreb i mange år" (B. Munch). Skælskøregnen: „Meget stærke angreb; de fleste steder meget tidligt" (Viggo Sørensen). Bornholm: „Ikke alle, men de fleste kålroemarker er ret stærkt angrebet af krusesygegalmyg, i enkelte tilfælde endda meget stærkt. Det kan se ud, som om bekæmpelse af kålmøl også har modvirket krusesygegalmyg" (A. Juel-Nielsen).

Også i kål har der været alvorlige angreb. Fra Ålborg Amt (Jørgen Jørgensen), Hornum (Finn Knoblauch), Esbjerg-Varde (Martin Sørensen), Odsherred (Alfr. E. Langgaard), Holbæk Amt (Henrik Nielsen) og Københavns Amt (P. Dahl og V. Aa. Hallig) skrives om almindelige middelstærke angreb, medens Frode Olesen, Hjørring Amt og Egon Hansen, Københavns Amt betegner dem som almindelige og stærke. Det samme gør nedennævnte indberettere, som kommenterer angrebene med følgende: Jelling: „I mange kålstykker er hver eneste plante stukket" (K. M. Hove). Sydl. Sønderjylland: „Ser næsten ikke et stykke kål uden angreb. Især angribes blomkål, spidskål og savoykål" (M. Surlykke Wistoft). Roskilde Amt: „Der bliver ikke mange kålhoveder i haverne i år på grund af udbredte angreb" (G. Mayntzhusen). Stevns-Fakseegnen: „Der er meget stærke angreb af krusesygegalmyg i år. Pudring med DDT hjælper noget, men selv om man pudrer tit, er det næsten umuligt at holde krusesygen helt væk" (Philip Helt).

Skulpegalmyggen (*Dasyneura brassicae*). Fra de få egne af landet, hvor der har været tale om alvorligere angreb, skrives følgende: Mariager: „Der

er ingen tvivl om, at der bliver gjort for lidt for at holde bestanden nede, og at larverne nedsætter udbyttet meget i rapsmarkerne" (Chr. E. Lauridsen). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Larverne findes stadig i en del skulper af den modnende raps" (Kr. G. Mølle). Statens forsøgsstation, Årslev: „Larver af skulpegalmyggen findes ret almindeligt i raps" (Asger Larsen). Holbæk Amt: „Svage angreb i de enkelte kålroefrømarker, der findes her på egnen" (J. C. Tvergaard). Roskildeegnen: „Skulpegalmyggen har været en del på færde, men som følge af kraftig bekæmpelse i frømarkerne, er angrebene holdt nede, således at der ikke er sket større skade" (K. M. Nielsen). Skælskøregnen: „Stærke angreb er bemærket i år, men dog ikke så slemme som de foregående år" (Viggo Sørensen).

Den lille kålflue *(Chortophila brassicae)*. Som sædvanlig har den lille kålflues larver gjort en del skade i kålroemarkerne, og visse steder er plantebestanden tyndet ret alvorligt ud. Angrebenes styrke varierer overordentlig meget; ligeledes bedømmes de forvoldte skaders virkning på planternes vækst meget forskelligt. Vi citerer et udvalg af beretningerne: Ålborg Amt: „I de sidste 14 dage af juli var det let at finde spæde larver på de sædvanlige jordtyper for kålfluelarver. 3—4 larver i hver plante. Nederste roedel gennemmineret og ødelagt for videre næringsstoftransport" (N. C. Øvlisen). Ulfborgegnen: „Angreb af den lille kålflues larver har været almindeligt udbredte, men om meget alvorlige angreb har jeg ikke modtaget rapporter" (N. Stigsen). Bjerringbro: „Angreb af den lille kålflues larve har været meget almindelige. Når planterne har det tørt, registreres vel også flere angrebne planter, så angrebene synes værre i år end ellers" (B. R. Bentholm). Kalø Vig: „Enkelte kålroemarker hårdt angrebet af kålfluelarver. Angrebene jævnt aftagende ind over markerne" (Ole Jensen). Borris: „Den lille kålflues larve påvist i mange kålroemarker, men det ser ud til, at planterne er vokset fra angrebet" (Kr. Ravn). Skjern: „Den lille kålflues larver findes i næsten alle kålroemarker" (V. Aa. Davidsen). Grindsted: „Den lille kålflue har arbejdet ihærdigt hele sommeren, i alle marker kan man finde enkelte blå planter, og i ganske enkelte marker er angrebet meget stort. Det er det skadedyr, der har været værst ved kålroerne på denne egn i sommer" (J. J. Jakobsen). Ladelund: „De fleste kålroemarker er angrebet. Enkelte marker delvis ødelagt især på de lette sandjorder, idet tørken samtidig satte ind" (Kr. Nielsen). Skærbæk og Omegn: „Der findes mange kålroemarker, hvor roerne gror for lidt. Trækker man en roe op, ser man skade af kålfluens larve, og kun meget få marker er helt fri" (Vald. Johnsen). Gram: „Mange „blå" roer plejer at komme over angrebet, når regnen kommer" (A. Mortensen). St. Jyndevad: „Næsten alle kålroer angrebet mere eller mindre" (Chr. Mundbjerg). Samsø: „Ikke almindelig, men enkelte steder ødelæggende angreb i kålroer. Muligvis mere udbredt end bemærket" (P. Riis Vestergaard). Nordfyn: „Angreb fortsatte ind i denne måned både på kål i haverne og i kålroemarkerne. Mange planter ødelagt" (K. Sehested). Fåborgegnen: „Meget kraftige angreb i år. I flere marker er næsten alle kålroer angrebne. I forbindelse med tørken er

skaden stor" (P. Laursen). Odsherred: „Ud over de almindelig forekommende enkeltplanter, der altid findes angrebne i markerne, er der enkelte steder i år mere omfattende angreb, som vil nedsætte udbyttet stærkt" (H. Bertelsen). Roskildeegnen: „I de fleste kålroemarker er forekommet stærke angreb af kålfluelarver, men selv om det har været meget tørt i det meste af juli måned, har planterne dog slået nye rødder og er kommet i groning pány" (K. M. Nielsen).

Om angrebene på kål foreligger 18 beretninger, hvoraf de 8 betegner angrebene som svage, 5 melder om middelstærke og 5 om stærke angreb. Følgende kommentarer er knyttet til meddelelserne om de stærkere angreb: Vardeegnen: „I en have er der fundet ret stærke angreb på blomkål og spidskål" (K. Thestrup Clausen). Esbjerg-Varde: „Angreb findes mange steder, men de har været værre andre år" (Martin Sørensen). Kalundborg og Omegn: „Synes egentlig kun at have betydning i blomkål, meget lidt i anden kål" (N. F. J. Larsen). Roskilde Amt: „Sjældent har angrebet været så stærkt. Nogle steder er det fortrinsvis rødkål, andre steder hvidkål, der er angrebet, trods det de står ved siden af hinanden" (M. Mayntzhusen).

Den store kålflue *(Chortophila floralis)*. Denne har ikke gjort sig bemærket i juli måned.

Kartofler.

Kartoffelålen *(Heterodera rostochiensis)*. På Statens plantepatologiske Forsøg konstateredes angreb på 12 indsendte prøver af kartoffelplanter. 9 af de indløbne rapporter melder, at angreb ikke er set, medens 21 beretter om angreb af varierende hyppighed og styrke. Særlig i småhaverne afsløres der flere og flere angreb. Vi citerer nogle indberetninger, der er valgt i flæng. Fra Hjørring Amt: „Der er ikke tvivl om, at angrebet breder sig med stor hast til stadig flere haver. Eksempelvis kan nævnes, at der ved en havevandring i Aså blev besøgt 4 haver — alle angrebne af ål. I Agersted besøgtes 3 haver (alle angrebne). I Sindal konstateredes angrebet i 2 af ca. 10 haver i en rækkehusbebyggelse, hvor haverne er anlagt for 3 år siden" (Frode Olesen). Statens forsøgsstation ved Tylstrup: „Ingen angreb her, men stærke angreb i de fleste gamle haver" (Aage Bach). Han Herrederne: „Meget almindeligt med stærke angreb i haver. Men jeg har kun fundet angreb i en enkelt mark, hvor der havde været kartofler i adskillige år" (R. Sørensen). Hadsund: „Et meget stort antal haver i oplandet er ålebefængte" (E. Vilhelmsen). Hasseris: „Kartoffelål findes i almindelighed kun i haverne hos husejerne i landsbyerne eller stationsbyerne. Dog er der i år fundet en infektion af ål i en kartoffelmark, der er startet efter en fra besættelsestiden ryddet granskov, og hvor der har været kartofler 6 à 8 år" (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Esbjerg-Varde: „Jeg har set et enkelt stærkt angreb. Har dog ikke indtryk af, at angrebene er almindeligt udbredte i haverne her på egnen" (Martin Sørensen). Samsø: „Synes i de seneste år at have indfundet sig forholdsvis mange steder.

Stort set dog kun i køkkenhaver" (P. Riis Vestergaard). Fåborgegnen: „Flere steder i haver med hyppig kartoffeldyrkning" (P. Laursen). Møn: „Der er igen i år konstateret et tilfælde af kartoffelål i en have i Stege og i mange haver i Vordingborg. Denne ål breder sig tilsyneladende stærkt. Haveejerne benytter hvert år, og har gjort det i de sidste 15 år, statskontrolleret læggemateriale fra Jylland" (Svend Pedersen). Sydsjælland: „Findes i mange haver. Ikke i marker med almindeligt sædskifte" (Jens Marcussen). Odsherred: „Heldigvis endnu ikke fundet i marken, men findes i mange haver, også flere end der anmeldes. En kritisk gennemgang af vore byhaver ville sikkert afsløre angreb i hovedparten af dem, hvor der dyrkes kartofler år efter år i samme stykke jord" (H. Bertelsen).

Bladtæger *(Capsidae)*. Fra Ørum Sdl. (A. Winther Andreasen) foreligger en meddelelse om tægesugning på kartofler. Angrebet var kraftigst langs et læhegn. Om samme emne er rettet forespørgsler til Statens plantepatologiske Forsøg fra Ringe og Ejby på Fyn.

Coloradobillen *(Leptinotarsa decemlineata)*. I løbet af juli er der i de sønderjydske amter fundet et stort antal biller og på enkelte lokaliteter tillige æg og larver. Desuden er der fundet biller på et par lokaliteter i den sydlige del af Ribe Amt. Også umiddelbart syd for grænsen er der fundet usædvanlig mange biller i den forløbne måned.

Oldenborrer *(Melolontha melolontha* og *M. hippocastani)*. Se diverse skadedyr.

Smælderlarver *(Agriotes spp.)*. Se diverse skadadyr.

Knoporme *(Agrotis segetum)*. Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren *(Hydroecia micacea)*. Se diverse skadedyr.

Skadedyr på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Bladlus *(Aphididae)* på æble. 14 beretninger karakteriserer angrebene af den grønne og den røde æblebladlus *(Doralis pomi* og *Sappaphis mali)* som svage, medens der i 9 rapporter skrives om middelstærke, undertiden stærke angreb. Fra Jylland skrives: „Såvel den røde som den grønne æblebladlus har optrådt ret godartet. Paration i den sædvanlige lave koncentration (0.03—0.06 pct.) har tilsyneladende for lidt virkning. 0.06—0.1

pct. var vist mere passende. Meta-Systox anvendt ved afblomstring er en god forsikring mod bladlus det meste af sommeren" (Arne Pallesen) og „hvor der har været anvendt Systox, er der ingen lus, men hvor de først er kommet godt i gang, har de været vanskelige at få bort trods ihærdige anstrengelser med paration eller lindan. Det sidste synes bedst" (Arne Sørensen). Fra Fyn: „Kun lus, hvor der ikke har været anvendt Meta-Systox" (Sigurd Thorup). Lynge: „Det er især de røde lus, der viser sig, og de synes ret sejglivede" (W. Norrie). Nordvestsjælland: „Den varme periode begunstigede lusene noget, men angrebene blev dog ikke alvorlige" (E. Agger). Øst for Storebælt: „I rationelt drevne erhvervsplantager vil man i det hele taget sjældent se stærke angreb af bladlus" (V. Aa. Hallig og P. Dahl).

Om angreb af blodluse *(Eriosoma lanigerum)* foreligger der praktisk talt intet.

Bladlus *(Aphididae)* på pære. Svage til middelstærke angreb af den grønne æblebladlus er bemærket enkelte steder. Ved Statens plantepatologiske Forsøg var en del træer usædvanlig stærkt angrebet af den røde pærebladlus *(Sappaphis pyri)*. Bladene rullede sig sammen, blev gule, undertiden rødlige for ofte til slut at dø og rådne.

Blommebladlusen *(Hyalopterus pruni)*. 4 beretninger omtaler svage angreb, og i de resterende 15 karakteriseres angrebene som middelstærke til stærke. Fra Jylland skrives: „Har set et enkelt blommetræ, som efter tre gange sprøjtning med 0.05 pct. paration var godt besat med melede lus både med og uden vinger. Træet var meget tæt med grenene helt ned mod jorden, så det har sikkert skortet på at ramme lusene på bladenes underside" (Arne Pallesen). Horsens: „Som regel uden betydning, men enkelte stærke angreb set i plantager. I haver flere ondartede angreb" (Chr. A. Nørholm). Esbjerg-Varde: „Angrebene har ikke bredt sig meget den sidste tid" (Martin Sørensen). Lynge: „Angrebene ikke værre end sædvanligt, heller ikke i privathaver" (W. Norrie). Roskilde Amt: „Varmen har givet gode udbredelsesmuligheder, men desværre opdages angrebet altid først, når det er rigtigt galt, hvilket besværliggør bekæmpelsen" (G. Mayntzhusen).

Kirsebærbladlus *(Myzus cerasi)*. Der er rapporteret lokale, stærke angreb, men flertallet af indberetningerne karakteriserer angrebene som svage til middelstærke.

Æblevikleren *(Carpocapsa pomonella)*. Angrebene karakteriseres i almindelighed som begyndende, men endnu af ringe betydning de fleste steder.

Frugttræspindemiden *(Metatetranychus ulmi)*. Kun i 4 indberetninger omtales stærke angreb. I de øvrige (8) betegnes angrebene som svage til middelstærke. Fra Jylland skrives: „Det varme vejr i juli har givet rødt spind vind i sejlene, og navnlig er det galt, hvor der er sprøjtet med ikkesvovlholdige præparater. Parationsprøjtning er ikke effektiv nok, æggene bliver

let for dominerende. Meta-Systox har vist fin virkning" (Arne Pallesen). Århusegnen: „Findes kun, hvor man har forsømt bekæmpelsen med demeton-middel" (Ejnar C. Larsen). Esbjerg-Varde: „Bredte sig noget i varmeperioden på æble" (Martin Sørensen). Nordsjælland: „Spiller ingen rolle for tiden" (Hans Chr. Madsen). Roskilde Amt: „Pletvis er angrebet meget stærkt" (G. Mayntzhusen). Kalundborg og Omegn. „Synes ikke at være af særlig betydning i år" (N. F. J. Larsen).

Køkkenurter.

Gulerodsbladloppen *(Trioza apicalis).* 6 beretninger melder, at angreb ikke er set. I 6 skrives om svage og i 16 om middelstærke til stærke angreb. De stærke angreb er alle rapporteret fra Jylland. På Øerne er kun fundet svage angreb. Fra Hjørring Amt: „Angrebet træffes i praktisk taget alle gulerodsarealer — mere eller mindre udbredt og alvorligt" (Frode Olesen). Vinderup: „De fleste gulerodsarealer kruser, som om det var kruspersille" (J. Rindom). Vesthimmerland: „Almindelig udbredt. Hvor der kun er sået mindre stykker til spisebrug, kruser som regel alle planter, hvis bekæmpelse ikke er foretaget" (S. A. Ladefoged). Vardeegnen: „I flere haver er konstateret fra svage til ret stærke angreb af gulerodsbladloppen" (K. Thestrup Clausen). Brande-Thyregod: „Stærke angreb almindelige" (P. Trosborg). Grindsted: „Gulerodsbladloppen er ved at være et af vore skadeligste dyr. Overalt, hvor man regner med at finde gulerødder, er der fuldt af „kruspersille". Årsagen er vel, at der ikke er gjort et ordentligt oplysningsarbejde, fordi man synes, at det er så små arealer, det drejer sig om, så betydningen er mindre. Der bør sikkert føres en stærk agitation for pudring med DDT" (J. J. Jakobsen). Ørum Sdl.: „Kraftige angreb i ganske enkelte marker. I de ukrudtsfyldte marker led gulerødderne mindre end i de rene marker" (A. Winther Andreasen).

Oldenborrer *(Melolontha melolontha* og *M. hippocastani).* Se dive skadedyr.

Knoporme *(Agrotis segetum).* Se diverse skadedyr.

Gulerodsfluen *(Psila rosae).* Kraftige til dels ødelæggende angreb er set i mange haver, hvor det drejer sig om små, lunt beliggende arealer, også på større arealer forekommer noget angreb, men oftest kun på steder med gode læforhold. Der er iagttaget en del ret alvorlige angreb på persille og i et enkelt tilfælde på knoldselleri. Der skrives herom fra Tåstrup: „Trods to vandinger med Bladan er der ondartede angreb af gulerodsfluens larver" (Reinh. Kristensen). Fra Ålborg Amt (Jørgen Jørgensen) meldes om almindelige, stærke angreb, fra Odsherred (Alfr. E. Langgaard) om sjældne, men stærke og fra Hjørring Amt (Frode Olesen) og fra Københavns Amt (V. Aa. Hallig og P. Dahl) om middelstærke angreb. Endvidere skrives fra Han Herrederne: „Meget ondartede angreb, der i forbindelse med tørken ofte

får hele rækker til at dø" (R. Sørensen). Hasseris: „Efter gulerodstoppens udseende er der et ret stærkt angreb af gulerodsfluens larve i gang, særlig hvor jorden er mest løs" (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Vesthimmerland: „Angreb almindelige, uden at skaden i markerne kan siges at være slem. I haverne er angrebene ofte helt ødelæggende" (S. A. Ladefoged). Statens forsøgsstation, Hornum: „Angrebet satte sent ind i år, men skaden i småhaverne er stor allerede" (Finn Knoblauch). Vinderup: „Gulerødderne forsvinder, ofte flere meter af rækken" (J. Rindom). Skjern: „Gulerodsfluens angreb findes i et stort antal haver, hvor vi har ungdomsarbejde" (V. Aa. Davidsen). Sydl. Sønderjylland: „Den kan være slem i haver, hvor den ikke bekæmpes — såvel i gulerødder som i persille" (M. Surlykke Wistoft). Samsø: „Ødelæggende angreb i mange køkkenhaver og enkelte forårssåede markafgrøder, derimod ikke i senere såede afgrøder efter tidlige kartofler — den mest almindelige dyrkningsmåde her på Samsø" (P. Riis Vestergaard). Fåborgegnen: „Stærkere angreb end sædvanlig" (P. Laursen). Odsherred: „Trods sprøjtning hver 10. dag er iagttaget enkelte angreb" (H. Jensen). Roskilde Amt: „Den store interesse for forebyggelse af dette angreb kan spores, så endnu finder man ikke så mange visne rækker. Men i stedet ses meget mere angreb i persillen" (G. Mayntzhusen). Stevns-Fakseegnen: „I gulerødder må gulerodsfluens angreb nærmest betegnes som svagt; men enkelte steder har jeg set stærke angreb i persille. Det bliver også mere og mere almindeligt at behandle gulerodsfrøet med DDT eller lindan, inden man sår det. Måske er det derfor, gulerodsfluen er mindre slem i år" (Philip Helt).

Løgfluen *(Hylemyia antiqua).* Angrebsstyrken synes at være meget forskellig i landets forskellige egne. Fra Hjørring Amt (Frode Olesen) skrives, at angrebet er værre end i mange år, og fra Statens forsøgsstation, Hornum: „Mange fluelarver i kepa- og skalotteløg, kun isolerede arealer er gået fri" (Finn Knoblauch). Også fra Skjern (V. Aa. Davidsen) berettes om ødelæggende angreb, og fra Odsherred (Alfr. E. Langgaard) om sjældne, men stærke angreb. Middelstærke, almindelige angreb forekommer i Ålborg Amt (Jørgen Jørgensen), i Sandvad pr. Jelling (K. M. Hove), i Holbæk Amt (Henrik Nielsen) og i Københavns Amt (P. Dahl, V. Aa. Hallig og Alfred Rasmussen). Derimod skrives om ret betydningsløse angreb på porre og kepaløg fra Kalundborgegnen (N. F. J. Larsen) og fra Stevns-Fakseegnen (Philip Helt) om svagere angreb end sædvanligt.

Diverse skadedyr.

Oldenborrelarver *(Melolontha melolontha* og *M. hippocastani).* På visse egne er der konstateret meget stærke angreb af oldenborrelarver. Det er især i den østlige del af Sønderjylland og de tilgrænsende områder nord for Kongeåen, angrebene forekommer, men også på Roskildeegnen og i Østsjælland er der lokalt forårsaget skader. Fra Lundgaard ved Vejen og fra Sydsjælland meldes om svage angreb. Om de stærke angreb skrives fra Ladelund: „Flere endog meget stærke angreb i rodfrugtmarkerne i egnen ved Kongeåen (Skibelund). I flere marker ligger larver under 40—50 pct. af roerne (ødelæggende angreb)" (Kr. Nielsen). Gram: „Er slemt i en bederoemark ved Ballegård. Mange roer visner bort. Jordbærplanterne i haverne var hårdt angrebet. Kun 50 pct. tilbage" (A. Mortensen). Åbenrå Amt: „Enkelte steder lidt skade på kartofler" (C. Poulsen). Vis Herred: „Et enkelt angreb i bederoer. Både store og små larver" (N. A. Drewsen). Roskilde Amt: „Kun set et alvorligt angreb, hvor både jordbærplanter og kål blev gnavet over. Ikke porrer, men enkelte selleri" (G. Mayntzhusen). Stevns og Omegn: „Enkelte stærke angreb ved Karise Overdrev" (Knud Iversen). Karise: „Disse har en del på samvittigheden i år. De store larver har enkelte steder gjort stort indhug i bestanden af bederoer" (Ernst R. Nielsen).

Gåsebiller *(Phyllopertha horticola.)* Angrebene (på frugttræer m. m.) har været næsten uden betydning i år.

Smælderlarver *(Agriotes spp.).* Der meldes om en del angreb i kartofler og enkelte i kålroer og bederoer. Kun fra Jylland er rapporteret angreb af betydning. Der skrives fra Han Herrederne: „Meget almindelig, men angrebet er de fleste steder svagt, kun en enkelt kornplante gnavet hist og her. Skaden er vel nok værst i kartoflerne, hvor det kan gå ud over kvaliteten" (R. Sørensen). Ålborg Amt: „Fundet flere steder i kålroemarker — små larver — 2—4 ved hver plante. Enkelte marker pletvis ødelagt (2. år efter græs)" (N. C. Øvlisen). Vesthimmerland: „Angreb set i en 3 td. land stor kålroemark (3 år efter 2 års græs) med sædvanlig 2—6 larver ved hver plante. Tilsyneladende er roerne nu ved månedens slutning groet fra angrebet og står ret tilfredsstillende" (S. A. Ladefoged). Hadsund: „Lidt gnaveri i roerne, men absolut værst i korn" (E. Vilhelmsen). Borris: „I rodfrugter, såvel i bederoer som i kålroer og kartofler, er fundet en del smælderlarver, der i visse tilfælde har fået en del planter til at visne, og spring i rækkerne er blevet resultatet" (Kr. Ravn). Skjern: „Har i forsommeren hyppigt været iagttaget i korn, og på nuværende tidspunkt findes de meget almindeligt i kartofler" (V. Aa. Davidsen). Tørring og Omegn: „Angreb i kartofler almindeligt, navnlig efter græsmarker eller „græsmarklignende" forfrugter" (Karl B. Ritter). Vardeegnen: „Et par enkelt steder er der fundet angreb af smælderlarver i de

nye tidlige kartofler, og i en have har de i den senere tid angrebet forskellige planter" (K. Thestrup Clausen). Esbjerg-Varde: „Angreb findes almindeligvis efter græs" (Martin Sørensen).

Knoporme *(Agrotis segetum)*. Ageruglens larve har mange steder allerede i juli forøvet alvorlige skader på forskellige afgrøder. Fra Hornum (Finn Knoblauch) skrives således om enkelte ret stærke angreb på kål, salat og rødbeder. Fra Nordfyn (Knud Sehested) skrives om angreb på porrer og rødbeder; der tilføjes, at parationsprøjtning har virket godt. Også fra Nordøstfyn (Helge Rasmussen) skrives om stærke angreb på porrer, og fra Odenseegnen (P. Bruun Rasmussen) om et stærkt angreb i rødbeder. Her er anvendt giftklid med god virkning. På Fåborgegnen (Aage Mølgaard) er set slemme angreb i gulerødder, porrer og selleri, og fra Nordsjælland (W. Norrie) meldes om angreb på porrer. Endvidere er der på Kalundborgegnen (N. F. J. Larsen) iagttaget en del angreb i gulerødder, persille og kartofler og i Rørby v. Kalundborg (N. M. Nielsen) et ødelæggende angreb i rødbeder efter tidlige kartofler. I Københavns Amt (Egon Hansen) er set et par stærke angreb på gulerødder. Fra Samsø berettes følgende: „Mange ødelæggende angreb i gulerødder efter tidlige kartofler. Der sprøjtes flittigt med parationmidler, men om det hjælper, kan endnu ikke siges med sikkerhed. Angreb i andre afgrøder ikke bemærket" (P. Riis Vestergaard), og: „På Samsø set meget stærke angreb på løg, gulerødder og kartofler" (Ejnar C. Larsen). Om angreb i roemarker skrives fra Viborg: „Angreb af knoporme er taget til i styrke, i enkelte tilfælde har angrebene været af alvorlig karakter. Der er således i bederoemarker fundet op til 5—6 larver ved hver plante, hvor både top og rod var gnavet delvis væk. Der er forsøgt med parationsprøjtning, men virkningen er endnu ikke iagttaget" (O. Th. Nielsen), og fra Silkeborgegnen: „I de sidste dage er fundet stærke angreb af knoporme i såvel bede- og kålroer som kartofler" (J. J. Søndergaard).

Kartoffelboreren *(Hydroecia micacea)*. Angrebene har været ret udbredte i begyndelsen af juli. 12 beretninger betegner dem dog som ubetydelige, medens 14 omtaler mere alvorlige angreb på bederoer og kartofler. Vi citerer en del af beretningerne. Fra Sindal: „Var som bekendt ret ondartet i sukkerroerne i juni måned, og først i denne måned var den ret ondartet i adskillige kartoffelmarker" (Martin Christensen). Han Herrederne: „Meget mere udbredt end sædvanligt. Mange steder er plantebestanden i sukkerroemarker tyndet med flere procent; ligeledes findes mange angrebne kartoffelplanter. Ved en overfladisk betragtning minder angrebet om sortben, men ved nærmere undersøgelse finder man ofte en larve i stængelen" (R. Sørensen). Hobro: „Kartoffelboreren har ødelagt en del kartoffeltoppe; i bederoemarkerne ses skaderne knap så meget nu som først på sommeren" (Poul Olsen). Hadsund: „Har været forholdsvis almindelig i år, dog i mild grad. Værst i bederoer og kartofler" (E.

Vilhelmsen). Allingåbro: „Har først på måneden været ret slem i bederoer" (N. Engvang Hansen). Ulfborgegnen: „Angreb af kartoffelboreren er i år iagttaget i større udstrækning end tidligere. I kartofler har angrebene næppe forvoldt nævneværdig skade, hvorimod angrebet i en del bederoemarker er blevet årsag til spring i rækkerne. Ofte er flere planter ved siden af hinanden ødelagt i samme række, så der er blevet store spring" (N. Stigsen). Brande-Thyregod: „Angreb i kartoffelstængler ret hyppige i år" (P. Trosborg). Grindsted: „Har været på spil i såvel roer som kartofler, og er tilsyneladende årsag til en del „sortbensyge", men larven er forsvundet, så man kan ikke konstatere, hvor meget den har skylden for" (J. J. Jakobsen). Ladelund: „Temmelig mange angreb i bederoer og kartofler — uden særlig betydning" (Kr. Nielsen). Gram: „Har i år anrettet en del skade i bederoemarkerne" (A. Mortensen). Nordøstfyn: „Kartoffelboreren har i år vist sig i bederoemarker og enkelte andre kulturer, og pletvis har den tyndet temmelig meget ud i bestanden" (Helge Rasmussen).

Prosper Bovien og *Jørgen Jørgensen.*

FORTSATTE UNDERSØGELSER OVER AFSVAMPNING AF KORN

I månedsoversigt nr. 347 for juli 1955 har vi meddelt resultaterne af en undersøgelse over afsvampningen af sædekorn fra foråret 1955. Det drejede sig om sædekornsprøver, som blev indsamlet landet over, og som stammede fra sædekornspartier, der angaves at være afsvampet med kviksølvmidler på de såkaldte afsvampningsanstalter, d.v.s. hos kornfirmaer, købmænd, brugsforeninger, møllere o. lign., der som et led i deres kornhandel også foretager afsvampning af sædekorn for landmændene.

Der blev ved efterårssåningen i 1955 foretaget en tilsvarende undersøgelse af hvede og rug, og i foråret 1956 blev der foretaget en ny undersøgelse af vårsædprøver, og resultaterne fra de 3 undersøgelser fremgår af følgende opstilling:

	Antal prøver ialt	Udmærket afsvampning %	Mangelfuld afsvampning %	Ingen eller ringe afsvamning %
Forår 1955	411	70,3	20,0	9,7
Efterår 1955	114	72,0	14,0	14,0
Forår 1956	355	69,6	15,8	14,6

Det er desværre et nedslående resultat, idet kun 70 pct. af prøverne har vist en upåklagelig afsvampning, og det mest nedslående er måske den omstændighed, at der ikke spores fremgang på trods af, at afsvampningsanstalterne fra første færd er holdt underrettet om undersøgelsernes resultater, efterhånden som de har foreligget.

Undersøgelserne er foretaget med ditizonmetoden, som blev indgående beskrevet i ovennævnte månedsoversigt for juli 1955. Prøverne er indsamlet med velvillig bistand af landbrugets planteavlskonsulenter, som vi bringer vor bedste tak for hjælpen.

Chr. Stapel og *J. P. Skou.*

CHRISTTREUS BOGTRYKKERI . KØBENHAVN